

Björn Elsässer:

Teknisk utveckling och samhällsekonomi

Björn Elsässer, universitetslektor i Linköping, har på Natur och Kulturs förlag utgivit boken *Samhällsekonomi och teknisk utveckling*. Enligt baksidesanmälan är boken ämnad för ekonomiundervisningen vid universitet och tekniska högskolor.

Utgivningen är välkommen. Trots det stora intresset för frågor som rör teknisk utveckling och FoU finns det få lättillgängliga översikter, åtminstone på svenska. Elsässers bok fyller detta tomrum. Här ges en bred och såvitt jag kan bedöma relevant och korrekt kunskapsöversikt över forskningen med stark betoning på allmänpolitiskt intressanta frågeställningar, t ex sambandet mellan teknik och tillväxt eller mellan teknik och arbetslöshet. Den pedagogiska uppläggningsen är föredömlig: definitioner inleder och sammanfattningar avslutar kapitlen.

Boken är mer en bibliografi än en egentlig lärobok. De formella kopplingarna till teorikärnan är få. Boken lämpar sig därför bäst som introduktionsbok på den grundläggande nivån och det är väl också författarens ambition. Boken kan användas som bakgrundslitteratur till kurser i produktionsteori men inte som kurslitteratur.

Elsässers strävan att ge en tämligen heläckande översikt av forskningsläget kolliderar ibland med den pedagogiska missionen. De klara linjerna, de grundläggande sambanden förloras lätt då alltför många och motstridande forskarrapporter citeras. Jag skall ge ett exempel på detta. I sammanfattningen till kapitlet om den tekniska utvecklingens betydelse för tillväxten (Kap 5) heter det ". . . Vi vet fortfarande ganska lite om den tekniska utvecklingens betydelse för tillväxten . . ." och längre fram heter det om FoU-verksamheten. ". . . Empiriska studier tyder på att FoU-verksamheten har en tämligen begränsad betydelse för den ekonomiska tillväxten . . ." (s 110).

Tala om försiktiga uttalanden! Det är

väl tämligen självklart att om vi fattar teknisk utveckling på det normala sättet, dvs som ökning av produktion vid givna resurser, är den helt dominerande delen av de senaste århundradenas tillväxt orsakad av den tekniska utvecklingen. Sedan är det givetvis en annan sak att denna tekniska utveckling förklaras av t ex bättre utbildning eller att den materialiserats genom investeringar i nya kapitalföremål. På samma sätt är det uppenbart att FoU-verksamheten på lite sikt är helt avgörande för den tekniska utvecklingen. Varifrån skulle annars nya produkter och idéer komma? Gör vi tankeexperimentet att all FoU-verksamhet avstannar och förbjuds inser vi snabbt att den långsiktiga tekniska utvecklingen kommer att stagnera. Denna logiska insikt väger mycket tyngre än resultatet av empiriska studier där de möjliga felkällorna tyvärr oftast är många.

Professor **SÖREN WIBE**
Sveriges lantbruksuniversitet
Umeå